

30 квітня 2015 р. у Комунікативному центрі Будинку уряду відбулася експертна зустріч на тему: «Інтеграція науки та освіти: проект Закону України “Про науку і науково-технічну діяльність”»

У заході взяли участь заступник міністра освіти і науки України М. Стріха, директор департаменту науково-технічного розвитку Д. Чеберкус, представники громадських об'єднань, засобів масової інформації та експерти. До обговорення проекту закону в режимі відеозв'язку також долучилися представники Дніпропетровської, Одеської, Львівської, Полтавської, Чернігівської та Харківської областей.

Під час зустрічі М. Стріха підкреслив важливість обговорення законопроекту та роль науки на шляху до євроінтеграції. «Наука – основа розвитку та обороноздатності держави», – наголосив він.

Зокрема, заступник міністра зазначив, що вимоги сьогодення, європейська інтеграція України, підписання Угоди про асоційовану участь нашої держави в науково-інноваційній програмі ЄС «Горизонт-2020» вимагають суттєвого оновлення та вдосконалення положень Закону України «Про науку і науково-технічну діяльність».

За словами М. Стріхи, під час розробки законопроекту було враховано пропозиції громадськості та експертів – представників наукових установ, вищих навчальних закладів, громадських наукових організацій, рад молодих учених.

Заступник міністра зазначив: «Ми маємо консенсус щодо базових аспектів законопроекту, а саме, необхідність створення Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, задля налагодження співпраці лідерів наукової думки та урядовців, а також Національного фонду досліджень, який буде здійснювати грантову підтримку наукових досліджень та стажування».

М. Стріха пояснив, що функція новоствореної Національної ради України з питань розвитку науки і технологій полягає у тому, щоб звести разом лідерів наукової думки та урядовців, змусити їх почути один одного. «Це не буде орган виконавчої влади, бо там працюватимуть співробітники на громадських засадах, які отримають широкі повноваження вносити пропозиції щодо пріоритетних напрямків наукової політики держави, заслуховуватимуть звіти органів виконавчої влади та Національної академії наук України. І ця Національна рада стане майданчиком дискусій», – зазначив заступник міністра.

Як повідомив М. Стріха, для підвищення статусу цього органу головою ради пропонується Прем'єр-міністр України, а заступниками – міністр освіти і науки України та представник від науки, якого оберуть за спеціальною процедурою індифікаційним комітетом.

Заступник міністра також зазначив, що функції наглядової ради Національного фонду досліджень, який буде створений для грантової підтримки наукових досліджень як фундаментальних, так і прикладних,

виконуватиме науковий комітет Національної ради. Національний фонд досліджень також підтримуватиме наукові стажування, конференції та популяризуватиме науку.

М. Стріха підкреслив, що також на часі переглянути принципи самоврядності Національної академії наук України. «Двадцять тисяч працівників, понад 10 тисяч кандидатів і докторів наук права голосу при вирішенні питань академії фактично не мають. І це потрібно змінювати», – наголосив заступник міністра.

Під час обговорення проректор з наукової роботи КНУ ім. Тараса Шевченка С. Вижва наголосов на важливості законопроекту для університетів. «У проекті уточнюється понятійний апарат, а норми закону прирівнюють науковців, які працюють в університетах, до викладачів, що посилює їх соціальний захист та імідж наукової діяльності», – повідомив С. Вижва.

Експерт групи «Освіта та наука» громадської платформи «Нова країна» Ю. Тимошенко підтвердив необхідність внесення змін до чинного законодавства. За його словами, необхідно зробити все необхідне, щоб наука отримувала фінансування для своїх наукових досліджень та розробок, зокрема, від бізнесу.

У свою чергу віце-президент НАН України А. Загородній позитивно оцінив положення законопроекту щодо створення Національної ради України з питань розвитку науки і технологій та норми щодо соціального захисту науковців. Водночас він зауважив на тому, що важко погодитися з обмеженням самоврядності Національної академії наук України.

Зокрема, А. Загородній запропонував у законопроекті передбачити представництво наукової громадськості на загальних зборах відділень та загальних зборах академії з правом вирішального голосу за принципом, що запроваджений загальними зборами академії. Також, за його словами, необхідно президента та склад президії академії обирати розширеним складом загальних зборів, а вибори дійсних членів та членів-кореспондентів академії проводити загальними зборами академії без залучення делегованих представників, тобто за чинним статутом.

Заступник голови Ради молодих вчених НАН України, експерт групи «Наука. Технології. Інновації» Реанімаційного пакету реформ Ю. Безверщенко звернула увагу учасників обговорення на забезпечення прозорості процедур створення та функціонування Національної ради України з питань розвитку науки і технологій та Національного фонду досліджень України. На думку Ю. Безверщенко, щоб уникнути конфліктів інтересів та не втратити довіру громадськості, потрібно дотримуватися принципу децентралізації в управлінні цими органами.

У свою чергу голова профспілки працівників НАН України А. Широков підтримав положення законопроекту щодо соціальних гарантій науковців.

Під час заходу президент Академії наук вищої школи України О. Наконечний зосередив увагу учасників обговорення на інтеграції науки та освіти. Він зауважив, що законопроект несе позитивні зміни та потребує в цілому підтримки.

Учасники зустрічі, представники регіонів у режимі відеозв'язку також обговорили питання щодо наукової діяльності у ВНЗ, необхідності визнання університетів науковими установами, участі українських наукових установ на міжнародних наукових тендерах тощо.

Підбиваючи підсумки зустрічі, М. Стріха наголосив, що мета законопроекту – розширити можливості українських учених, стимулювати надходження коштів в українську науку, створити економічно сприятливі умови для ефективного здійснення наукової і науково-технічної діяльності, максимально усунути штучні бар'єри та бюрократичні перепони на всіх рівнях *(Максим Стріха: Наука – основа розвитку та обороноздатності держави // Міністерство освіти і науки України (<http://g.ua/kBTE>). – 2015. – 5.05).*